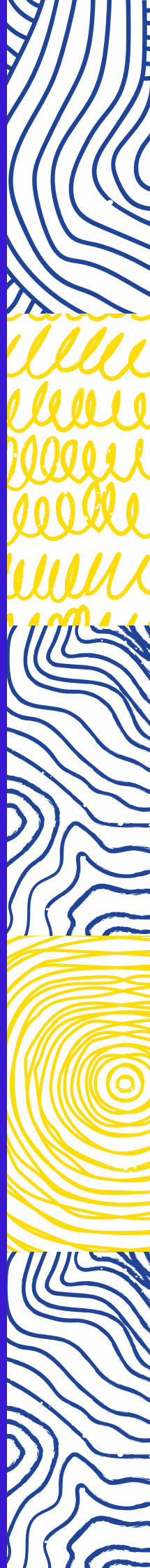

IP OFFICE

Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

Чому важливо врегульовувати відносини між співавторами за допомогою договору

Досить часто об'єкти права інтелектуальної власності створюються за результатами спільної творчої діяльності, й співавтори не вбачають необхідним чи не знають про важливість укладення договору між ними. Якщо такого договору немає, комерціалізація є ускладненою. В цьому дописі наведено приклади, коли відсутність договору між співавторами перешкоджає їм належно здійснювати майнові права інтелектуальної власності.

Об'єкти права інтелектуальної власності можуть створюватись як одноосібно, так і у співавторстві. Співавторство може виникати щодо різних об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема творів, винаходів, корисних моделей, промислових зразків. Щодо торговельних марок, співавторства не виникає у зв'язку з відсутністю права авторства на торговельні марки, натомість коли торговельна марка реєструється на кількох осіб, йдеться про співправоволодіння.

Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти, створені за результатами спільної творчої діяльності, є ускладненим, оскільки в разі відсутності договору між співавторами/співправоволодільцями воно має здійснюватись ними спільно, жоден з них не має права надавати дозвіл на використання чи відчужувати майнові права інтелектуальної власності без згоди інших правоволодільців. При цьому кожен з правоволодільців має право використовувати об'єкт права інтелектуальної власності на свій розсуд, зокрема, у своїй діяльності, якщо таке використання не порушуватиме прав та охоронюваних законом інтересів інших осіб.

Положення договору між співавторами/співправоволодільцями можуть стосуватися:

- закріплення відсотка творчого внеску кожного зі співавторів, й це також впливатиме на суму винагороди кожного з них під час комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;
- дій співавторів/співправоволодільців у випадку необхідності подання ними довіреності щодо дій, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, якщо немає можливості будь-ким з них підписати такий документ;
- комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, якщо немає зв'язку з іншими співавторами/співправоволодільцями й, відповідно, немає можливості надати ними згоду на використання чи відчуження майнових прав інтелектуальної власності;
- вирішення спорів між співавторами/співправоволодільцями.

Існує багато випадків коли відсутність договору між правоволодільцями перешкоджає здійснювати належні цим суб'єктам майнові права інтелектуальної власності. Розглянемо окремі з них:

1) Один зі співавторів/співправоволодільців змінює місце проживання чи припиняє комунікацію з іншими співавторами/співправоволодільцями й розпоряджатися майновими правами належним чином стає неможливо, відповідно припиняється комерціалізація майнових прав інтелектуальної власності. В такому разі корисним інструментом, який дозволить не втратити об'єкт права інтелектуальної власності, є договір.

2) Якщо Ви з колегою, вирішили створити у співавторстві книгу з ілюстраціями для дітей. Ви – автор тексту, колега – автор творів образотворчого мистецтва. У договорі між співавторами важливо визначити конкретні права кожного з співавторів щодо розпорядження таким твором як в цілому, так і його частиною. Крім того, в договорі доцільно узгодити й особливості зазначення імен співавторів на обкладинці виданого твору, адже в практичній діяльності непоодинокими є випадки обурення автора творів образотворчого мистецтва через розміщення згадки про нього на звороті книги й зазначення на обкладинці книги тільки імені автора тексту.

| 3) Важливим таким договір є й для спадкоємців. Досить багато випадків неможливості здійснення спадкоємцями належних їм успадкованих майнових прав інтелектуальної власності без рішення суду. Зокрема, якщо Ви співавтор винаходу доцільно в договорі вказати не тільки про специфіку розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності на випадок втрати зв'язку з іншими співавторами, вчинення дій щодо охорони права на такий об'єкт, але й визначити відсоток творчого внеску кожного зі співавторів та узгодити дії всіх співавторів у випадку смерті одного з них й переходу його майнових прав інтелектуальної власності до спадкоємця.

На практиці поширеними є випадки відсутності договору між співавторами, й небажання інших співавторів після смерті співавтора підписувати документи з метою внесення імені спадкоємця як суб'єкта майнових прав інтелектуальної власності до державних реєстрів об'єктів права інтелектуальної власності. З аналізу судових рішень України, якщо невизначений відсоток творчого внеску співавторів, нотаріуси відмовляють у вчиненні нотаріальних дій щодо видачі свідоцтва про право на спадщину за законом на майнові права інтелектуальної власності, які належали спадкодавцю. Тому спадкоємці змушені звертатися до суду з метою усунення перешкод у здійсненні ними розпоряджання успадкованими майновими правами інтелектуальної власності.

Тому, створюючи об'єкти права інтелектуальної власності у співавторстві завжди укладайте договори між співавторами, що дозволить не тільки полегшити комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності, але й не втратити такі права.

Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ) надає консультативну підтримку щодо підготовки договорів у сфері інтелектуальної власності або їх аналізу.

У разі виникнення питань – можете звернутись за телефоном: +38 (044) 494-05-90.